שאלות ותשובות בהלכה

"זה נהנה וזה לא חסר" – האם מותר ליהנות מרכוש חברו ללא תשלום?

מתוך שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א בדיני ממונות, נזיקין והלכות גזילה

הכלל ההלכתי הידוע "זה נהנה וזה לא חסר — פטור" נאמר רק במקום שבו הנהנה קיבל טובה או הנאה מנכסי חברו, אך לבעל הנכס לא נגרם שום חיסרון ממוני, הפסד או הוצאה.

בסוגיה זו (הקשורה לחושן משפט סימן שס"ג).

אמנם, אם בעל הנכס השקיע ממון רב כדי להעמיד את המקום לרווח או להנאת הציבור בשכר, שוב אין זה נחשב "לא חסר", והנהנה חייב לשלם על הנאתו:

- **שימוש בחצר פרטית:** אדם שהעמיד את רכבו בחצר חברו שאינה עומדת להשכרה כלל, ולא נגרם לבעל החצר שום חיסרון – פטור מן התשלום בדיעבד, אף שלכתחילה אסור להיכנס ללא רשות.
- **מקום שהושקע בו ממון:** בשיעור הובאה דוגמה לאדם שקנה חצר והקים בה גן חיות פרטי, והשקיע סכומי עתק (כגון רכישת אריה בחצי מיליון דולר) מתוך כוונה לגבות דמי כניסה מן המבקרים. אדם שנכנס לשם ונהנה מראיית בעלי החיים מבלי לשלם – חייב לשלם כפי הנאתו, מפני שבעל המקום השקיע ממון רב והעמיד את נכסיו לרווח, וביטול תשלומו נחשב חיסרון ממוני כנגד ההשקעה.

התשובות נערכו על פי שיעורי הרב אלחנן פרץ שליט"א ועל פי פסקים שקיבל מאת הגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל ומגדולי הפוסקים, והן לעיון בלבד. אין לסמוך על האמור כאן להלכה למעשה, ובשאלה פרטית יש לפנות לרב או לבית הוראה.

הוראת המשפט

בית מדרש להכשרת דיינים ומורי הוראה

לימודי הלכה ברמה גבוהה ועיון ישיבתי מעמיק על פי גדולי הפוסקים, בראשות מורנו הרב אלחנן פרץ שליט"א, גאב"ד "חוקת משפט".

שימוש בדיני תורה בפועל ותעודת הסמכה בסיום המסלול · שיעור חושן משפט בכל יום שלישי בערב, שכונת רוממה, ירושלים

חפשו בגוגל: "בית הוראה הוראת המשפט"

סרקו את הקוד
לאתר הוראת המשפט

להרשמה ולפרטים: 02-62-60-680 · horat-hamishpat.co.il

© 2026 הוראת המשפט · כל הזכויות שמורות